



Datum 2018-06-20
Diarienummer 1041/18

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se
Dnr S2018/03106/FS

Yttrande från Göteborgs Stad gällande promemorian: Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen (Ds 2018:17)

Göteborgs Stad ser promemorian som välgrundad. Staden ställer sig bakom lagförslaget. Lagen ger personer med vilja att ändra kön i folkbokföringen, bland annat transpersoner, en lagstadgad och tydlig möjlighet att göra detta. Staden har valt att lyfta fram några generella synpunkter enligt nedan.

Generella synpunkter

Göteborgs Stad anser att det är en klar förbättring från tidigare lagstiftning att separera lagen när det gäller kirurgiska ingrepp och kön i folkbokföringen. Promemorian är generellt skriven med fingertoppskänsla för vilka begrepp som kan användas för att inte verka stigmatiserande. Genom att lagförslaget skiljer på medicinska och administrativa insatser för könsidentitet och genom att det räcker med ett intyg från vården för den som ansöker om ett andra byte eller är barn med enbart en samtyckande vårdnadshavare minskar stigmatiseringen för gruppen när transutredningskravet slopas – en stor förbättring jämfört med nuvarande ordning, både utifrån tidsaspekten och utifrån den personliga integriteten för personen som ansöker.

Staden ställer sig frågande till vissa formuleringar i promemorian. Det gäller dels svepande formuleringar om ”personer med medfödda avvikelser i könsutvecklingen”. En person med dessa erfarenheter kallas ofta intersexperson eller person med intersexerfarenhet. Att beskriva personer som avvikande befäster normen. Alla människor har olika förutsättningar och kroppar, varför ett annat begrepp hade varit att föredra. Dels gäller det återgivning av hon/han, hans/hennes, könsbyte och liknande begrepp som görs vid referat av andra dokument. Genom att inte frigöra sig från detta

binära sätt att uttrycka sig reproducerar lagens beredande text den uppdelning lagen är till för att motverka – vilket blir tvetydigt.

Transpersoner får det bättre, men fortsatt stora problem för ickebinära

Med den lag som föreslås kommer kirurgin och folkbokföringen kopplas isär. Detta innebär en förbättring för transpersoner som i större utsträckning kan få hjälp utifrån sina behov. Att det fortfarande bara kommer att finnas manligt och kvinnligt personnummer att välja på gör dock att utsattheten för personer som faller under paraplyet ickebinär är fortsatt stor. Lagförslaget omfattar inte vilka kön en kommer att kunna byta till, utan handlar om att möjliggöra själva bytet – följderna av lagförslaget i nuläget blir dock att utifrån diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck kan det fortsatt vara problem för personer som inte definierar sig som man eller kvinna.

Brister i mångfaldsperspektivet

I promemorian nämns det kompetensbehov för personal inom exempelvis socialtjänsten som lagförslaget väcker. Det står uttalat att begriplig information behöver finnas tillgänglig för barn, men andra grupper i behov av anpassad information nämns inte. Grupper med språkliga, intellektuella eller andra förutsättningar som skiljer sig från normen kan ha behov av anpassad information. I den skrivning i promemorian som ger ett uppdrag till Socialstyrelsen tillsammans med Skatteverket att ta fram information till vuxna och barn saknas de nyss nämnda grupperna (s 122-123).

Som det framkommer i promemorian hamnar personer i kläm som ingått partnerskap och har medborgarskap i ett land som varken godkänner könsneutrala äktenskap eller svensk fastställelse av ny könstillhörighet men däremot registrerade partnerskap. Under sådana förutsättningar skulle individen inte kunna få sin relation till sin partner godkänd i medborgarskapslandet. Detta gör att lagförslaget riskerar att innebära en diskriminering av personer med denna bakgrund.

Tillägg angående kostnadsmässiga konsekvenser

I promemorian bedöms att de kostnadsmässiga konsekvenserna för socialtjänsten är försumbara eftersom den grupp personer som behöver stöd av socialtjänsten i sin ansökan bedöms bli ett fåtal. Då räknas inte kostnaderna för fortbildning av personal in. Personal som kommer i kontakt med personer som vill ändra kön i folkbokföringen behöver känna till ny lagstiftning, vilket kommer att kräva kommunala insatser.

Likaså behöver personalen som ska utreda barnets bästa i förhållande till sin könsidentitet kompetens för att avgöra detta och ge barnen och vårdnadshavare ett bra och professionellt bemötande och behandling.

Angående de kostnadsmässiga konsekvenserna på landstingsnivå kan konstateras att ju fler som ändrar personnummer, desto fler riskerar utsättas för bristande patientsäkerhet då behandling i vården (både akut vård och screening) bygger på generaliseringar baserat på kön – ett kön som i de fall personen inte är tillfrågad (eller inte kan tillfrågas) baseras på personnummer.

Göteborg den 20 juni 2018

GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE



Ann-Sofie Hermansson



Mathias Sköld